

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α. Μη Λογοτεχνικό κείμενο

Ράφια άδεια από ξένες κουλτούρες

Ήταν ίσως από τις πιο πρωτότυπες καμπάνιες κατά του ρατσισμού. Γερμανική αλυσίδα σούπερ μάρκετ στο Αμβούργο άδειασε τα ράφια και τα ψυγεία των καταστημάτων της από αγαθά άλλων χωρών, ελληνικά προϊόντα –φέτα, γιαούρτι, ελιές–, γαλλικά τυριά, ισπανικές ντομάτες κλπ., ώστε να καταδείξει τον πλούτο των επιλογών που προσφέρουν τα εισαγόμενα προϊόντα και κατ' επέκταση το πώς θα ήταν η καθημερινότητα των πολιτών χωρίς την επαφή τους με κουλτούρες αλλοεθνών. Στη θέση τους τοποθέτησε πινακίδες που έγραφαν «αυτή η προθήκη είναι λίγο βαρετή χωρίς ποικιλία», «οι επιλογές μας σήμερα είναι περιορισμένες», «έτσι δείχνει ένα ράφι χωρίς τους ξένους». Οι πελάτες ξαφνιάστηκαν και ορισμένοι σχολίασαν στα social media ότι «ήταν σαν να βρέθηκαν σε σούπερ μάρκετ της Κούβας». Το εγχείρημα χαρακτηρίστηκε από αρκετούς αμφιλεγόμενο.

Παλαιότερα στην Ελλάδα, ΜΚΟ είχε εκτελέσει κοινωνικό πείραμα κατά του ρατσισμού σε στάσεις λεωφορείων. Δύο ηθοποιοί υποδύονταν ο ένας τον Έλληνα θύτη και ο άλλος το αλλοδαπό θύμα. Ο πρώτος επιτίθεται λεκτικά στον δεύτερο, πολλές φορές, και στο δρώμενο συμμετέχουν εν αγνοία τους οι πολίτες που περνούν από τη στάση. Οι αντιδράσεις (ένα ηχηρό μήνυμα αλληλεγγύης) καταγράφονται, η οργάνωση παραδίδει στη δημοσιότητα τα αισιόδοξα συμπεράσματα, το βίντεο προβάλλεται 1,1 εκατ. φορές και το εγχείρημα αποσπά πολλές διακρίσεις. Ωστόσο και σε αυτήν την περίπτωση διατυπώθηκαν προβληματισμοί και αρνητική κριτική: «Ήταν αυτή μια αληθινή αναμέτρηση με τα ξενοφοβικά μας αισθήματα; Μπορούν να διαμορφωθούν αντιρατσιστικές συνειδήσεις με ενέργειες βασισμένες σε πολύ απλούς κώδικες;» – π.χ. παίκτες ιταλικών ομάδων είχαν βγει (δix) στον αγωνιστικό χώρο με τα πρόσωπα βαμμένα μαύρα, ύστερα από επιθέσεις σε έγχρωμους συναδέλφους τους. Οι αμφισβητίες **εγχειρημάτων** του είδους θεωρούν ότι η καταπολέμηση του ρατσισμού είναι ένα ιδιαίτερα **σύνθετο** ζήτημα και ανάλογες πράξεις το ακουμπούν μόνο επιφανειακά, αφήνουν περιθώρια για ισοπεδώσεις, μπορεί να εκληφθούν, ανεξαρτήτως προθέσεων, ως αφελή επικοινωνιακά τεχνάσματα με στόχο ίσως άλλον από αυτόν που ρητώς διακηρύσσουν.

Είναι γεγονός ότι η «σαγήνη» του φυλετικού μίσους έχει ισχυρό ψυχολογικό και ιστορικό υπόβαθρο και δεν αποσιείται παρά με βαθιές και μακροχρόνιες προσπάθειες αποδυνάμωσης των ιδεολογικών απολύτων και των συλλογικών παραληρημάτων. Δεν είναι εύκολη υπόθεση η αναχαίτιση του ρατσισμού. Στις πολλές δεκαετίες μαχών εναντίον του, δεν έλειψαν τα βήματα προόδου σε ορισμένες χώρες, όμως είναι λιγότερα απ' όσα θα συνέθεταν ένα πραγματικά αισιόδοξο σκηνικό. Οι φυλετικές διακρίσεις δεν έχουν περιοριστεί θεαματικά ενώ η ξενοφοβία παρουσιάζεται σαν να απορρέει από κάποιο φυσικό νόμο. Στα ανοιχτά σύνορα υψώνονται φράχτες για τριτοκοσμικούς και αλλόθρησκους, αναβιώνει η έλξη από αυταρχικά καθεστώτα, το αυγό του φιδιού εκκολάπτεται ακόμη και σε χώρες με ισχυρά αντιφασιστικά αντισώματα, μεταξύ νέων που όλο και πιο συχνά βρίσκονται πολύ κοντά στην **παραχαραγμένη** είδηση και πολύ μακριά από το γεγονός.

Είναι σχεδόν **αδιάσειστη** η πεποίθηση ότι τον ξένο τον παράγει η Ανατολή από τη φύση της και ότι υπάρχουν μόνο δύο (ισοπεδωτικές) συμπεριφορές απέναντί του: η αποδοχή του ως «παρία» ή η μετατροπή του σε καθαρή αντανάκλαση της Δύσης, δηλαδή η αντικατάσταση της ιστορίας του από κοινωνικές κοινοτοπίες.

Ωστόσο είναι γενναία και εποικοδομητική κάθε απόπειρα που αφαιρεί έστω και έναν κόκκο μισαλλοδοξίας και δημιουργεί στον «**υποδεέστερο**» ένα αίσθημα μεγαλύτερης ασφάλειας. Εύγλωττο το πείραμα με κούκλες σε παιδιά –μαύρη και άσπρη, ποια από τις δύο τούς μοιάζει;– πριν και μετά την εκλογή του Ομπάμα. **Το 2005 περισσότερα από τα μισά έγχρωμα παιδιά επέλεξαν τη λευκή κούκλα, το 2009 το 88% έδειξε τη μαύρη.**

Η μετατόπιση μιας θέσης, ακόμη και κατά ένα χιλιοστό, πέρα από σταθερό βαθύ αφανές έργο, προϋποθέτει κι ένα μικρό σπιντόζικο βήμα, λίγη ανυπακοή στην ακραία πολιτική ορθότητα, μια μικρή **αποστασία** απέναντι στο **κυρίαρχο** «μηδέν».

T. Καραϊσκάκη

Παρατηρήσεις

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου. **15 μονάδες**
2. α. **εγχειρημάτων, σύνθετο, παραχαραγμένη, αδιάσειστη, υποδεέστερο:** να δώσετε τα συνώνυμα των λέξεων. **5 μονάδες**
β. **«Το 2005....έδειξε τη μαύρη.»:** να κάνετε τη μετατροπή της σύνταξης. **5 μονάδες**
γ. **αποστασία, κυρίαρχο:** αφού αναλύσετε τις λέξεις στα συνθετικά τους, να δημιουργήσετε μια νέα σύνθετη λέξη με το β' συνθετικό. **5 μονάδες**
3. Σε μια περίοδο αναβίωσης του ρατσισμού, κυρίως στον ευρωπαϊκό χώρο, να αναλύσετε το ρόλο του σχολείου στην εδραίωση της ανεκτικότητας. **250 λέξεις περίπου 20 μονάδες**

B. Λογοτεχνικό κείμενο

«Στην κοιλάδα με τους ροδώνες»

«Αλήθεια - των αδυνάτων αδύνατο
ποτές δεν εκατάφερα να καταλάβω,
αυτά τα όντα που δεν βλέπουνε
το τερατώδες κοινό γνώρισμα τ' ανθρώπου,
το εφήμερο της παράλογης ζωής του
κι ανακαλύπτουνε διαφορές
γιομάτοι μίσος διαφορές
σε χρώμα δέρματος, φυλή, θρησκεία»

Νίκος Εγγονόπουλος

Παρατηρήσεις

1. Ποιο είναι το μήνυμα που θέλει να μεταδώσει ο ποιητής μέσω του προβληματισμού του;

15 μονάδες

2. Ποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της μοντέρνας ποίησης εντοπίζετε στο ποίημα;

15 μονάδες

3. Ποιες είναι οι σκέψεις σας διαβάζοντας το ποίημα του Ν. Εγγονόπουλου; Να τις απευθύνετε στον ποιητή ξεκινώντας με τη φράση: «Αγαπητέ κύριε Εγγονόπουλε,». 150 λέξεις περίπου

20 μονάδες